

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ
Кафедра дизайну

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Графічний дизайн»

Першого рівня вищої освіти: **Бакалавр**

за спеціальністю **022 Дизайн**

галузі знань **02 Культура і мистецтво**

кваліфікація: **дизайнер-графік, викладач**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗАМ**

Голова Вченої ради **І. І. Небесник**
(протокол № 1 від 29.08. 2016 р.)

**Освітня програма вводиться в дію
з вересня 2016 р.**

Ректор **І.І. Небесник**

(наказ № 63/3 від 29.08. 2016 р.)

Ужгород 2016

Передмова

I. РОЗРОБЛЕНО

робочою групою кафедри дизайну Закарпатської академії мистецтв у складі:

Небесник І. І. (мол.) – кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри;
Сопко О. І. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну;
Пономаренко Н. С. – заслужений художник України, доцент кафедри дизайну;

II. СХВАЛЕНО

Вченою радою ЗАМ протокол № 1 від 29.08. 2016 року та затверджено наказом ректора від 29 серпня 2016 р. № 1 як тимчасовий до введення Стандартів вищої освіти за спеціальністю.

ЗМІСТ

Передмова	2
Вступ	4
1. Профіль ОП	10-11
<i>1.1. Загальна інформація</i>	
<i>1.2. Мета ОП</i>	
<i>1.3. Характеристика ОП</i>	
<i>1.4. Придатність випускників до працевлаштування і подальшого навчання</i>	
<i>1.5. Викладання та оцінювання</i>	
<i>1.6. Програмні компетентності</i>	
<i>1.7. Програмні результати навчання</i>	
<i>1.8. Ресурсне забезпечення реалізації програми</i>	
<i>1.9. Академічна мобільність</i>	
2. Перелік компонент ОП та їх логічна послідовність	11
3. Форми атестації здобувачів вищої освіти	14
4. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти .	14
5. Перелік нормативних документів	15
6. Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК.....	17
7. Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей	18

ВСТУП

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, у якому визначається термін та зміст навчання, форми державної атестації, встановлюються вимоги до змісту, обсягу і рівня освітньої та професійної підготовки фахівця за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво.

Освітньо-професійна програма підготовки фахівців спеціальності 022 Дизайн використовується при:

- розробці та коригуванні відповідних навчальних планів і програм навчальних дисциплін;
- розробці засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки фахівця;
- визначенні змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- акредитації освітньої програми, інспектуванні освітньої діяльності за спеціальністю та спеціалізацією;

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій і встановлює:

- обсяг та термін навчання бакалаврів;
- загальні компетенції;
- спеціальні (професійні) компетентності;
- перелік та обсяг навчальних дисциплін для опанування компетентностей освітньої програми;
- вимоги до структури навчальних дисциплін.

Користувачі освітньо-професійної програми:

- здобувачі вищої освіти, які навчаються у Закарпатській академії мистецтв;
- науково-педагогічні працівники Закарпатської академії мистецтв, які здійснюють підготовку бакалаврів спеціальності 022 Дизайн;
- Екзаменаційна комісія спеціальності 022 Дизайн;
- Приймальна комісія Закарпатської академії мистецтв.

Освітньо-професійну програму укладено на підставі наступних **нормативно-правових документів**:

Закону України «Про вищу освіту»;

Указу Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013 «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року»;

Постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;

Наказу Міністерства освіти і науки від 30.10.2017 року № 1432 із змінами (Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.03.2018 р.№ 253) «Про визнання освітніх програм першого(бакалаврського), другого (магістерського) рівнів вищої освіти та освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст такими, що акредитовані на підставі чинних сертифікатів про акредитацію спеціальностей»;

ДК 003:2010 Державного класифікатора професій, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.09.2015 року № 1084;

ДК 016-2010 Державного класифікатора видів продукції та послуг; ДК 009-2010 Державного класифікатора видів економічної діяльності із змінами і доповненнями, внесеними наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 29 листопада 2010 року № 530;

Наказу Міністерства освіти і науки від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266»;

Рамки кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти (The Framework of Qualifications for European Higher Education Area, FQ-ENEА);

Європейської рамки кваліфікацій для навчання в продовж життя (European Qualifications Framework for Life long Learning, EQF – LLL);

Національної рамки кваліфікацій;

Фахівець готується до виконання професійних завдань відповідно до нормативних кваліфікаційних вимог та основних положень вищої освіти України.

Бакалавр одержує академічну та професійну підготовку з циклів гуманітарної та соціально-економічної, природничо-наукової, професійно-практичної підготовки.

Підготовка бакалаврів з дизайну передбачає вивчення вибіркових навчальних дисциплін, виконання дипломного проекту практичного характеру за фахом.

І. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1.1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Закарпатська академія мистецтв Кафедра дизайну
Рівень вищої освіти	Перший рівень
Офіційна назва освітньої програми	Графічний дизайн
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: Бакалавр Кваліфікація в дипломі: Дизайнер-графік, викладач.
Освітня кваліфікація	Бакалавр
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС; термін навчання – 4 роки.
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат про акредитацію серія АД № 07005099 від 08.07.2014 р. дійсний до 01.07.2019 р.
Цикл/ рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	На базі повної загальної середньої освіти, наявність сертифікату ЗНО, наявність ступеня молодшого спеціаліста.
Обмеження щодо форм навчання	Обмеження відсутні
Мова викладання	Українська
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://artedu.uz.ua/navch_proc.html
1.2. Мета освітньої програми	
Сформувані необхідні компетенції графічного дизайнера, скеровані на вирішення проблем візуальної комунікації з урахуванням когнітивних, соціокультурних, технологічних та естетичних чинників.	
1.3. Характеристика освітньої програми	

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань: 02 Культура і мистецтво Спеціальність: 022 Дизайн Спеціалізація: Графічний дизайн
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма бакалавра
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта в галузі графічного дизайну. Ключові слова: графічний дизайн, візуальні комунікації, брендінг, ілюстрація, інформаційні технології. Фундаментальні дисципліни (рисунок, живопис, проектування), історія мистецтва за фахом, технологія матеріалів, інноваційні дизайнерські підходи.
Особливості програми	Програма охоплює найширші технологічні сфери професійної діяльності графічного дизайнера на сучасному освітньому ринку.
1.4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Назви робіт за Державним класифікатором професій: Дизайнер графічних робіт (2452.2) Дизайнер пакування (2452.2) Дизайнер мультимедійних об'єктів (2452.2) Фахівець з комп'ютерної графіки (3121) Художник (2452.2) Художник-оформлювач (3471-25256) Художник-шрифтовик телебачення (3471-25271) Художник-мультиплікатор (2452.2- 24253) Викладач початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (3340)
Подальше навчання	Можливість навчання за програмою другого рівня вищої освіти (НРК – 7 рівень, FQ-ЕНЕ – другий цикл, EQF- LLL – 7 рівень).
1.5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Персоналізований підхід до кожного студента, зорієнтованість на вирішення індивідуальної навчальної проблеми. Робота в графічних майстернях, цифрові графічні редактори як основний інструмент виконання завдань.
Оцінювання	Основна форма оцінювання –перегляд, що полягає в експонуванні виконаних робіт. Інші форми включають презентації, есе, усні екзамени та заліки.
1.6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі дизайну, виявляти структурні й функціональні зв'язки на основі комплексного художньо-проектного підходу.

Загальні компетентності (ЗК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та навичками роботи з цифровою технікою, здатність адаптуватися до зміни інструментів та технологій роботи. 3. Знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності. 4. Здатність до спілкування державною та іноземними мовами. 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 7. Здатність працювати автономно та проявляти навички міжособистісної взаємодії. 8. Здатність бути критичним і самокритичним. 9. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел. 10. Здатність працювати в міжнародному контексті. 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Фахові компетентності (ФК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність володіти фаховою термінологією, теорією і методикою дизайну. 2. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей. 3. Базова здатність до образного та асоціативного мислення, розуміння та застосування критеріїв естетичної оцінки. 4. Здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову. 5. Володіння техніками високого та глибокого друку для створення одинарних і тиражованих графічних листів. 6. Базові уявлення про фотографію, її комунікативні принципи та сферу застосування; володіння техніками класичної та цифрової фотографії для створення репортажних та рекламних фотозображень. 7. Здатність створювати та реалізовувати власні дизайнерські концепції у практичній діяльності, аргументовані знанням художніх стилів різних епох та володінням класичними та сучасними технологіями. 8. Здатність володіти навичками використання сучасних програм із комп'ютерної графіки для створення об'єктів графічного дизайну. 9. Здатність володіти відповідними технологічними засобами для виконання ескізу, проекту, макету. 10. Здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх в процесі створення художнього образу у графічному дизайні. 11. Здатність презентувати дизайнерські проекти на вітчизняних і міжнародних виставках 12. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного дизайну.

	<p>13. Здатність сприймати новітні концепції в галузі дизайну, поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями.</p> <p>14. Здатність володіти основами конструювання літер, каліграфії, акцидентної та набірної типографіки для вирішення професійних дизайнерських задач.</p> <p>15. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній, та дослідницькій роботі.</p> <p>16. Здатність володіти навчальними методиками, теорією та методикою професійної художньої освіти та особливостями викладання спеціальних дисциплін з фаху.</p> <p>17. Здатність адаптувати творчу діяльність до вимог і умов споживача.</p>
<p>1.7. Програмні результати навчання</p>	
	<p>1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву.</p> <p>2. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>3. Фахово використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>4. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою дизайну.</p> <p>5. Розуміти соціальну відповідальність дизайнера та вирішувати у своїх проектах актуальні соціально-культурні проблеми.</p> <p>6. Застосовувати практичні навички з проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності.</p> <p>7. Знання основних візуальних характеристик та теоретичних концепцій історичних стилів графічного дизайну, індивідуальних стилів відомих авторів, національних шкіл графічного дизайну.</p> <p>8. Використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову.</p> <p>9. Базові уявлення про веб-дизайн та інформаційний дизайн. Володіння принципами візуалізації інформації, розуміння принципів ієрархії у повідомленні. Володіння сучасними знаннями про матеріали і техніки виготовлення поліграфічної продукції, друкарські та після друкарські процеси,</p> <p>10. Використовувати знання візуальної комунікації, основ маркетингу, шрифтів, основ композиції для проектування різноманітних об'єктів графічного дизайну (системи візуальної комунікації, пакування, інфографіка, книжкові видання, рекламна продукція).</p> <p>11. Знаходити образне вирішення та аналізувати функціональне призначення графічного проекту.</p> <p>12. Володіти навчальними методиками, теорією та методикою професійної художньої освіти та формувати естетичні смаки, художні навички учнів загальноосвітніх та початкових спеціалізованих мистецьких закладів.</p>

	<p>13. Вміння працювати індивідуально, та організувати колективне виконання дизайнерського проекту, розуміти професійну бізнес-практику.</p> <p>14. Вміти організовувати експозиції, виставки, презентувати твори мистецтва і дизайну, упорядкувати персональне портфоліо.</p> <p>15. Створювати об'єкти веб-дизайну та інформаційного дизайну.</p> <p>16. Застосовувати знання з історії дизайну та теорії реклами і брендингу у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний дизайнерський досвід.</p> <p>17. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи у житті та професійній діяльності.</p>
1.8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями – 30%; науково-педагогічних працівників, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом в дослідницькій, управлінській, інноваційній або творчій сферах діяльності – 70%.
Матеріально-технічне забезпечення	Лекційні аудиторії з мультимедійним обладнанням; рисункові класи-майстерні з світловим обладнанням, гіпсомодельним та натюрмортним фондом, мольбертами; аудиторії з комп'ютерним обладнанням; графічна майстерня з офортним станком.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Бібліотечний ресурс, інформаційне та наочне забезпечення навчального процесу винятковими спеціалізованими виданнями, методичний фонд курсових та дипломних робіт, веб-сайт академії.
1.9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На загальних підставах в межах України
Міжнародна мобільність	Можливість проходження практик за наявними угодами з мистецькими установами Словаччини, Угорщини, Румунії: Повітовий музей в м. Сату Марє (від 29.11.2009 р.), Земплінський освітній центр в м. Міхаловце (від 21.05.2009 р.), Пряшівський університет, кафедра мистецького виховання (від 15.12.2015 р.), Спеціалізована школа мистецтв ім. Коша Кароя (від 25.11.2009 р.), Державний художній інститут в Будапешті (від 28.01.2014 р.).
Навчання іноземних здобувачів освіти	Наявна можливість для фізичних осіб. Діють курси підготовки з базових мистецьких дисциплін: рисунок, живопис.

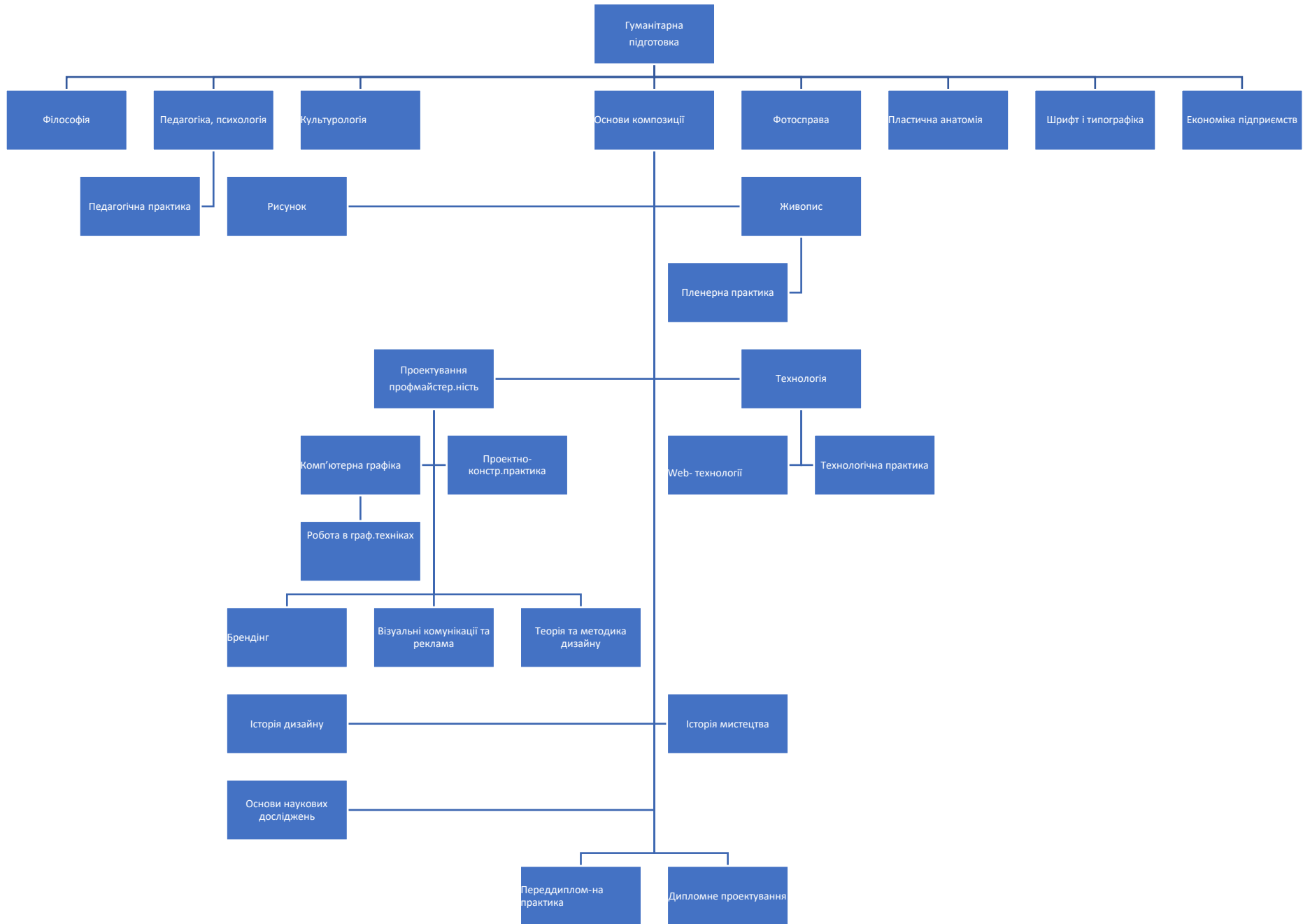
2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

2.1. Рекомендований перелік дисциплін

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	К-сть навч. кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
OK1	Історія України	3	Іспит
OK2	Культурологія	3	Диф.залік
OK3	Економіка підприємств	3	Диф.залік
OK4	Основи педагогіки та психології	4	Диф.залік
OK5	Філософія	3	Диф.залік
OK6	Іноземна мова за професійним спрямуванням	9	Іспит
OK7	Історія зарубіжного мистецтва	3	Іспит
OK8	Пропедевтика (<i>креслення та перспектива, основи просторової композиції, кольорознавство, пластична анатомія</i>)	9	Диф.залік
OK9	Історія українського мистецтва	3	Іспит
OK10	Теорія і методика дизайну	3	Залік
OK11	Історія мистецтва за фахом	3	Іспит
OK12	Робота в графічних техніках	6	Диф.залік
OK13	Комп'ютерне проектування	24	Екз.перегляд
OK14	Технологія	3	Диф.залік
OK15	Рисунок	19	Екз.перегляд
OK16	Живопис	19	Екз.перегляд
OK17	Профмайстерність (робота в матеріалі, макетування)	19	Екз.перегляд
OK18	Основи наукових досліджень	3	Курсова робота
OK19	Візуальні комунікації і реклама	3	Залік
OK20	Шрифти та типографіка	6	Екз.перегляд
OK21	Комп'ютерна графіка	6	Залік
OK22	Охорона праці та безпека життєдіяльності	3	Залік
OK23	Всесвітня історія архітектури	3	Іспит
OK24	Архітектоніка книги та елементи оздоблення	3	Залік
OK25	Пленерна практика	3	Іспит
OK26	Технологічна практика	3	Іспит
OK27	Проектно-конструкторська практика	3	Іспит
OK28	Переддипломна практика	3	Іспит
OK29	Дипломне проектування	5	захист
Загальний обсяг		180	
Вибіркові компоненти ОП			
Вибірковий блок 1,2			
ВК1.1-3	Гуманітарні та соціально- економічні дисципліни з каталогу	9	Залік
ВК2.4	Природничо-наукові дисципліни з каталогу	15	Залік
ВК2.5-7	Дисципліни іншої спеціалізації 1,2,3	12	Залік
Вибірковий блок 3			

ВКЗ.1	Спец.рисунок/живопис	14	Екз.перегляд
ВКЗ.2	Профмайстерність	10	Екз.перегляд
Загальний обсяг		60	
Всього за навчальним планом		240	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація випускників освітньої програми спеціалізації «Графічний дизайн» спеціальності – 022 «Дизайн» проводиться у формі захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації бакалавра з дизайну за спеціалізацією «графічний дизайн».

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

До захисту допускаються лише ті студенти, які повністю виконали всі вимоги навчального плану та освітньо-професійної програми бакалавра і успішно склали іспити з дисциплін відповідних циклів підготовки.

Державна екзаменаційна комісія визначає якість дипломного твору, загальнонаукової та професійної підготовки випускника і приймає рішення щодо присвоєння йому відповідного освітнього і кваліфікаційного рівня, та видачі документ про освіту державного зразка.

4. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти¹

У ВНЗ повинна функціонувати система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярно оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

¹ Цей текст є вичерпним за змістом відповідного розділу Стандарту, за винятком тих спеціальностей, для яких згідно з регуляторними актами уповноважених органів центральної виконавчої влади та/або згідно із зобов'язаннями України за міжнародними угодами встановлені додаткові вимоги.

8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;

9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням ВНЗ оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

5. Перелік нормативних документів

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>];
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>];
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п/page>]
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>];
5. Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010 [Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>];
6. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003: 2010 ДК 003:2010 [Режим доступу: <http://www.dk003.com/>];
7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ESG_2015.pdf];
8. International Standard Classification of Education (ISCED 2011): UNESCO Institute for Statistics [Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>];
9. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013): UNESCO Institute for Statistics [Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>];
10. EQF-LLL – European Qualifications Framework for Lifelong Learning [Режим доступу: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/brochexp_en.pdf];

11. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area [Режим доступу: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=67>];
12. Національний глосарій 2014 – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf.
13. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – [file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf](http://D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf).
14. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.
15. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.

Додаткові інформаційні джерела:

- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 29.03.2016 № 3) [Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/metodichni-rekomendacziyi.html>];
- Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf];
- Національний освітній глосарій: вища освіта [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf];
- Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf];
- Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ECTS_Users_Guide-2015_Ukrainian.pdf].

6. Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей
дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
ЗК1	+	+		
ЗК2	+	+		
ЗК3	+			+
ЗК4		+	+	
ЗК5	+		+	
ЗК6		+	+	
ЗК7		+		+
ЗК8	+		+	+
ЗК9			+	
ЗК10			+	
ЗК11		+	+	
Спеціальні (фахові) компетентності				
ФК1	+	+		
ФК2		+		+
ФК3	+			+
ФК4	+	+		
ФК5	+	+		
ФК6	+		+	
ФК7	+	+		+
ФК8	+	+		
ФК9	+	+		
ФК10		+		
ФК11			+	+
ФК12			+	+
ФК13		+	+	
ФК14	+		+	
ФК15		+	+	
ФК16	+	+		+
ФК17		+	+	+

Таблиця 2

7. Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																											
		Загальні компетентності										Спеціальні (фахові) компетентності																	
		ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	ЗК11	ФК1	ФК2	ФК3	ФК4	ФК5	ФК6	ФК7	ФК8	ФК9	ФК10	ФК11	ФК12	ФК13	ФК14	ФК15	ФК16	ФК17
ПР1	+	+	+			+						+	+					+			+		+						
ПР2	+			+						+	+	+	+					+				+	+	+					
ПР3		+				+				+	+	+	+	+				+			+				+				
ПР4	+		+	+		+						+	+		+			+									+		
ПР5				+		+		+			+			+										+					+
ПР6	+		+	+				+		+		+		+	+			+	+	+	+	+							
ПР7	+		+	+	+	+		+		+		+	+		+			+			+				+		+		
ПР8	+	+		+		+		+						+	+			+				+							
ПР9			+	+		+				+					+	+		+							+				
ПР10	+	+	+			+	+				+			+	+			+		+	+			+					
ПР11	+	+		+		+	+				+			+		+	+	+		+		+			+	+	+		
ПР12			+	+	+			+		+		+		+				+					+			+	+		
ПР13	+	+	+		+	+		+		+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+		+	+			+
ПР14				+	+		+				+	+		+				+				+		+					+
ПР15	+	+		+		+	+	+		+				+	+			+	+				+		+	+	+		+
ПР16			+			+		+	+	+		+	+	+	+			+			+					+	+		+
ПР17			+	+	+			+					+	+	+								+				+	+	+